

Handläggare
Swahn Helena

Datum
2014-10-29

Diarienummer
ALN-2014-0371.30

Äldrenämnden

Beslut om trygghetslarm

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslås besluta

att uppdra åt kontoret att under våren 2015 börja utreda och besluta om ansökningar om trygghetslarm i enlighet med bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453).

Sammanfattning

Äldrenämnden har sedan flera år tillbaka beslutat om riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). I riktlinjerna har det fastslagits att trygghetslarm är en icke biståndsbedömd insats. I enlighet med detta har trygghetslarm hanterats som ett erbjudande om service utan myndighetsbeslut.

Trygghetslarm är att anse som en hemtjänstinsats enligt förarbeten till SoL. Vissa hemtjänstinsatser, av enklare sort och av ren servicekaraktär, kan erbjudas enskilda med stöd av befogenhetslagen (2009:47) utan föregående myndighetsbeslut. Socialstyrelsen har i Meddelandeblad utrett frågan om trygghetslarmens karaktär och däri klarlagt att trygghetslarm inte kan anses vara en serviceinsats utan istället är att betrakta som en omvårdnadsinsats. Ansökan om trygghetslarm ska därmed utredas på samma sätt som andra ansökningar om bistånd enligt SoL, och den formella handläggningen ska stämma överens med bestämmelserna i SoL och förvaltningslagen (1986:223) (FL).

Det finns flera fördelar med att handlägga trygghetslarmet på det av socialstyrelsen angivna sättet. Den främsta fördelen är att utförare som åker på larm får lagliga möjligheter och skyldigheter att dokumentera viktig information om brukaren och utföraren kommer även kunna ta del av information som kan vara viktig att känna till, tex gällande funktionsnedsättning, sjukdomar, boende- och social situation etc. Hanteringen av larmärenden kommer genom denna förändring att bli mer rättsäker och mer patientsäker än tidigare.

Tomas Odin
Tf Direktör

Handläggare
Helena Swahn

Datum
2014-10-30

Diarienummer
ALN-2014-0371

Beslut om trygghetslarm

Ärendet

I Uppsala finns omkring 3 500 brukare som har trygghetslarm. Inflödet av nya larmkunder är omkring 50-80 per månad, av vilka vissa har hemtjänstinsatser sedan tidigare och andra inte. Socialstyrelsen har i meddelandeblad (nr 1/2014) utrett frågan om trygghetslarmens hantering och om trygghetslarm kan ges utan biståndsbeslut med stöd av befogenhetslagen. Enligt befogenhetslagen är det dock endast servicetjänster som kan ges utan individuell behovsprövning och endast till personer som fyllt 67 år. Eftersom ett trygghetslarm främst syftar till att den enskilde ska kunna känna sig trygg i bostaden – och då de aktiviteter som hemtjänstpersonal ofta utför när de åker på ett larm är sådana att de klassas som omvårdnad – omfattas inte detta av befogenhetslagen. Socialstyrelsen har till stöd för sin tolkning bland annat framhållit att ett trygghetslarm utan föregående biståndsbeslut innebär att personalen inte har rätt att dokumentera de utförda insatserna och de har inte tillgång till journaler eller annan information rörande den brukare som larmat.

Socialstyrelsens uppfattning är inte kontroversiell. Redan när länsstyrelsen ansvarade för tillsynsverksamheten uttalades att länsstyrelsens ståndpunkt är att det ska vara ett individuellt biståndsbeslut för larm med hänvisning till informationsöverföringsmöjligheterna och att de insatser som utförs vid påkallande av hjälp ofta är av omsorgskaraktär. Länsstyrelsen har även framhållit fördelen med att biståndshandläggarens kontakt med den enskilde kan ge en helhetsbild av eller i vart fall en inblick i det totala behovet eftersom enskilda ofta ansöker om trygghetslarm som första insats. Mot bakgrund av den ståndpunkt som Socialstyrelsen uttrycker bör nämnden besluta om att utreda ansökningar om trygghetslarm i enlighet med socialtjänstlagens regler.

Konsekvensanalys

De positiva konsekvenserna av förslaget är bland annat att hanteringen av trygghetslarm kommer att överensstämma med lagstiftarens avsikt, att den som åker på ett larm får tillgång till information som kan vara nödvändig för utförandet och som tillförsäkrar brukaren att den som kommer känner till svårigheter, funktionsnedsättning, sjukdomar samt boende- och sociala förhållanden som är relevanta. Dokumentationsmöjligheterna innebär en större rättssäkerhet både för brukaren och för den anställde då insatsen tex kan granskas av tillsynsmyndighet. Behovsprövning av trygghetslarmen innebär också att det finns ett underlag för planering av insatser och att uppföljning och kvalitetssäkring kan ske på ett annat

sätt än idag. Ytterligare fördelar är att handläggare i ett tidigt skede kommer i kontakt med brukare och har möjlighet att tex informera om insatser och möjligheter utifrån det enskilda behovet.

De eventuella nackdelar som kan medföra är tex att utredning och beslut om trygghetslarm kommer att innebära en viss ökning av administrationen på avdelningarna vilket i sin tur skulle kunna innebära en risk för längre handläggningstider än idag. Äldreavdelningen kommer därför att arbeta tillsammans med trygghetsjouren för att ta fram rutiner och processer som ska tillförsäkra att hanteringen kan ske utifrån samma tidsaspekter som idag gäller.

Tidsplan

För att ett påbörjande av handläggning av trygghetslarmen ska kunna ske utan att gå ut över handläggningstider, informationstillgänglighet etc måste rutiner och processer finnas på plats innan en förändring sker. Det innebär även att informationsmaterial kan behöva tas fram och att information till brukare på hemsidan behöver ses över för att vara korrekt. En handläggning av trygghetslarmen i enlighet med förslaget innebär också att det krävs förändringar i delegationsordning och riktlinjer.

Under våren 2015 bedömer kontoret att en handläggning skulle kunna komma igång så att nya ansökningar hanteras enligt socialtjänstlagen. De brukare som har larm sedan tidigare behöver erhålla beslut på larmet. En målsättning bör vara att samtliga brukare som har trygghetslarm har beslut avseende detta vid utgången av 2015.

Tomas Odin
Tf Direktör